

УДК 811.111'276

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863.3/23.166373>

Наталія ШКВОРЧЕНКО,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри перекладу та мовознавства
Міжнародного гуманітарного університету
(Одеса, Україна) nikolette@ukr.net

ІНТЕРНЕТ-ДИСКУРС ЯК ЛІНГВІСТИЧНА КАТЕГОРІЯ

Інтернет-комунікація та інтернет-дискурс є предметом вивчення багатьох дисциплін: соціології, психології, менеджменту, риторики, журналістики та деяких інших. Але лінгвістичний аспект інтернет-дискурсу вивчений на даний момент недостатньо. З огляду на вищесказане актуальність роботи є очевидною. З початку 2000 року інтернет-дискурс прийшов на зміну багатьом іншим формам спілкування. Будучи універсальним засобом масової та індивідуальної комунікації, інтернет-дискурс дозволяє миттєво передавати інформацію незалежно від відстані та географічного розташування.

Величезна віртуальна територія Інтернету пропонує користувачеві широкий спектр платформ: медіа, блоги, інформаційні сайти, кіно, літературу, проекти вики, магазини й аукціони, рекламні, платіжні та пошукові системи, електронну пошту, чати, форуми, месенджери, соціальні мережі, радіо, телебачення, інформаційні портали тощо.

Для інтернет-комунікації характерні такі особливості: 1) поліфонія; 2) гіпертекстові й інтерактивні функції Мережі; 3) анонімність і віддаленість.

Інтернет-дискурс, як і будь-який інший тип дискурсу, характеризується низкою структурних і лексико-граматичних особливостей.

Ключові слова: дискурс, інтернет-дискурс, віртуальна комунікація, лексико-граматичні особливості.

Nataliia SHKVORCHENKO,
Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor at the Department of Linguistics and Translation
of International Humanitarian University
(Odesa, Ukraine) nikolette@ukr.net

INTERNET DISCOURSE AS A LINGUISTIC CATEGORY

The article describes such a complex phenomenon as discourse. Discourse has a lot of forms and definitions. It can be classified in accordance with such principles as its linguistic form (oral, written), its social reference (business, political, commercial etc.), its structure and some others. Discourse is a steadily developing category as it responds to changes in the society. One of the newest forms of discourse is Internet discourse. Internet communication and Internet discourse is the subject of study of many disciplines: sociology, psychology, management, rhetoric, journalism and some others. But despite high interest and dramatically increasing popularity, the linguistic aspect of Internet discourse is not developed enough. Internet discourse as a specific phenomenon appeared approximately at the end of the 1990s – beginning of 2000s. Since then, Internet discourse has come to replace many other forms of communication: paper letters, faxing, pagers, telegrams, newsletters and even telephone calls. Being a universal means of mass and individual communication, Internet discourse enabled the instantaneous transmission of information regardless of distance and geographic location. Another significant factor that should be taken in consideration is the one that all types of Internet communication are either free of charge or very cheap. So, it is possible to speak about its economic value as well.

Furthermore, a huge virtual area of the Internet offers the user a wide range of platforms: media, blogs, information sites, cinema, literature, wikis projects, shops and auctions, advertising, payment and search engines, e-mail, chats, forums, messengers, social networks, radio, television, information portals, etc. So, Internet discourse is not restricted by the goal of communication, sphere of interests, age, gender or profession.

Internet discourse has a number of features that are specific and do not occur in any other discourse types. Internet communication is characterized by the following features: 1) polyphony; 2) hypertext and interactive features of the Network; 3) anonymity and distantness.

Besides, Internet discourse, like any other type of discourse, is characterized by a number of structural and lexical-grammatical features. There used to be spoken about specific Internet slang, but nowadays it is possible to speak about specific Internet vocabulary. Grammatical structures used in Internet discourse is also worth studying as they cannot be regarded as violation of grammar, but rather as peculiar grammar, specifically developed and used in the internet.

Key words: discourse, Internet discourse, virtual communication, lexical-grammatical features.

Постановка проблеми. Дискурс є багатозначним терміном низки гуманітарних наук, предмет яких прямо чи опосередковано передбачає вивчення функціонування мови: лінгвістики, літературознавства, семіотики, соціології, філософії, етнології та антропології. Чіткого і загально визнаного визначення терміна «дискурс», яке охоплює всі випадки вживання, не існує, і не виключено, що саме цим пояснюється чимала зацікавленість цією проблемою як зарубіжних, так і вітчизняних лінгвістів.

Дискурс є предметом міждисциплінарного вивчення. Безумовно, з дослідженням дискурсу пов'язана передусім лінгвістика, але інтерес до нього також простежується в психології, філософії, логіці, соціології, літературознавстві, історіографії, юриспруденції, педагогіці, в теорії та практиці перекладу, політології та ін. У кожній з цих дисциплін існує свій підхід до вивчення дискурсу (П. Бойер, В. Г. Борботько, Дж. Браун, Т. Д. Венедиктова, Г. М. Вишневська, В. І. Карасик, Л. Карлсон, О. О. Селіванова, Г. М. Яворська).

Аналіз досліджень. Найбільш чітко виділяються три основні класи вживання терміна «дискурс», що співвідносяться з різними національними традиціями і внесками конкретних дослідників:

1. Дискурс як лінгвістичний термін уперше було використано в назві статті американського лінгвіста З. Харріса ще у 1952 р. Повною мірою цей термін був затребуваний в лінгвістиці приблизно двома десятиліттями пізніше. Вчені цього напрямку розглядали дискурс як поняття «мова, текст, діалог», які вписані в комунікативну ситуацію (Harris, 1953). З їхньої точки зору, дискурс повинен розглядати закономірності руху інформації в межах комунікації ситуацій. Дискурс у цьому розумінні протиставляється тексту як динамічне статистичному. Саме в цьому розумінні використовується дискурс в англійській традиції.

2. Дискурс як об'єкт лінгвістики тісно пов'язаний із французькими структуралістами і постструктуралістами, насамперед М. Фуко, який вважається родоначальником дискурсного аналізу, хоча вагомий внесок у вивчення дискурсу належить також його послідовникам А. Греймас, Ж. Дерріда, М. Пеше та ін. (Greimas A., 1984; Деррід, 2007; Пеше, 1969).

Фуко М. і його однодумці вказували на відсутність чіткого визначення поняття «дискурс» і підкреслювали існування безлічі відмінностей в його інтерпретації як у французькому, так і в англосаксонському варіантах. Вчені розглядають специфіку дискурсу в тому, що він подається після мови, але до висловлення, тобто розташовується

по ту сторону мови, але по цей бік висловлювання. Крім цього, М. Фуко у своїх роботах визначає дискурс як безліч висловлювань, що належать одній системі формацій. Сам вислів є результатом специфічної дискурсивної практики, що представляє собою набір правил, які роблять можливим формування дискурсу як великої кількості сформульованих мовних послідовностей (Фуко, 1994). Ці правила визначають розташування предметів, позиції суб'єкта, які можуть бути охоплені дискурсом, поняття, які в ньому вживаються і стратегії, які його формують.

На думку представників цього напрямку, в публіцистиці дискурс майже прирівнюється стилю. Він уточнює поняття стилю та індивідуальної мови (мова Пушкіна, дискурс Достоєвського, політичний дискурс, дискурс юриста). У цьому розумінні дискурс відображає своєрідність об'єкта соціальної дії.

3. Третє вживання терміна «дискурс» пов'язане насамперед з іменем німецького філософа і соціолога Ю. Хабермаса. Дискурсом називається особливий, ідеальний вид комунікації, який здійснюється з максимально можливим відстороненням від соціальної реальності й має на меті критичне обговорення та обґрунтування поглядів і дій учасників комунікації (Хабермас, 2003). Тобто йдеться про порівняння дискурсу з дискусією.

Термін «дискурс», як він розуміється в сучасній лінгвістиці, близький за змістом до поняття «текст», однак підкреслює динамічний характер мовленнєвого спілкування. На протиставу цьому, текст мислиться переважно як статичний об'єкт, результат мовної діяльності. Іноді дискурс розуміється як взаємодія одночасно двох компонентів: динамічний процес мовленнєвої діяльності, вписаною в її соціальний контекст, та її результат.

Вчені різних напрямів лінгвістики в різні часи відстоювали своє бачення дискурсу. Як вказує Р. Барт, під дискурсом розуміється сукупність пропозицій. У його трактуванні дискурс – одне велике речення, складовими одиницями якого не обов'язково є самі речення, а речення є, відповідно, невеликим дискурсом (Barthes, 1987).

На думку П. Серіо, основний метод дискурсного аналізу має на меті привести до позиційної єдності безліч висловлювань, де головним є ставлення до місця акту висловлювання, що дозволяє виявити те, що отримало назву «дискурсні формації» (Seriot, 1985).

Мета статті полягає в лінгвістичному аналізі інтернет-дискурсу та в розкритті лексико-граматичних структурних особливостей сучасного англійського інтернет-дискурсу.

Виклад основного матеріалу. Прагмалінгвістична модель дискурсу висуває на перший план ознаки способу чи каналу спілкування. За способом спілкування розрізняють інформативний і фасцинативний, змістовний і фактичний, серйозний і несерйозний тощо, за каналом спілкування – усний і письмовий, контактний і дистанційний, віртуальний і реальний типи дискурсу.

Виникнення нового комунікативного середовища – мережі Інтернет сприяло появі ще одного типу дискурсу – Інтернет-дискурсу, що виділяється в окремий тип за критерієм «канал спілкування».

Учасником спілкування в Інтернеті може стати будь-яка людина, незалежно від просторово-часових обмежень, що відрізняє віртуальний дискурс від інших типів дискурсів. У разі усного спілкування, не опосередкованого технічними засобами, необхідний реальний безпосередній контакт комунікантів, спільність просторових і часових параметрів.

Будучи штучно створеним, віртуальний дискурс служить не просто технічним каналом зв'язку, на кшталт телефону, а фактично є новим середовищем спілкування, в якому комуніканти – незнайомі, проте відбувається прямий і різноплановий комунікативний вплив. Саме тому віртуальний дискурс набуває численних відмінних рис, зберігаючи при цьому властивості, характерні для дискурсу в цілому.

Цей особливий, віртуальний, тип комунікації лежить поза часові та просторові межі і є однією з характерних особливостей віртуального простору, який представляє собою симуляцію реальних предметів, дій, відносин та інституційних форм. З огляду на загальну поширеність цього явища дослідження різних видів комунікації та комунікативного простору в мережі Інтернет стає гостро актуальним. Інтернет-комунікація, будучи складним і багатограним процесом, до сьогодні є однією з найменш досліджених областей лінгвістичного пізнання, незважаючи на те, що за останні декілька років з'явилась велика кількість робіт, присвячених окремим аспектам віртуального комунікативного простору.

Інтернет-дискурс являє собою процес створення тексту в сукупності з прагматичними, соціокультурними, психологічними факторами, що включає взаємодію людей і механізми їхньої свідомості – когнітивні процеси.

Для віртуального дискурсу також характерна відсутність видимої соціальної, гендерної та вікової градації (чого неможливо уникнути в переважній більшості видів дискурсу). Ця града-

ція замінюється певною розробленою моделлю поведінки. Наприклад, на рівні Інтернет-форуму присутня градація «модератори – відвідувачі», в якій модератори відрізняються від користувачів тим, що наділені деякими регулюючими правами на даному форумі та займаються встановленням правил і політики цього ресурсу. Віртуальний дискурс обмежений технічними можливостями (наявність у комуніканта комп'ютера, доступу в Інтернет). Але, будучи штучно створеним комунікативним середовищем, інтернет-дискурс – умовний і не має часових і просторових меж, він дозволяє взаємодіяти користувачам один з одним, незалежно від їхнього географічного положення та часового поясу.

Величезна віртуальна територія, Інтернет, пропонує користувачеві широку палітру майданчиків: ЗМІ, блоги, інформаційні сайти, кіно, література, вікі-проекти, магазини й аукціони, реклама, платіжні та пошукові системи, електронна пошта, чати, форуми, месенджери, соціальні мережі, радіо, телебачення, інформаційні портали і т.д. Кожен мережевий майданчик відкриває різні можливості перед людиною, активізує її діяльність. Він стосується різних тем, виявляє великий набір смислів, пропонує різноманітну за змістом інформацію. Дискурс Інтернету має складний характер і складається з безлічі самостійних тематичних центрів (політика, економіка, спорт, культура, сільське господарство, медицина, розваги, музика, кулінарія, освіта тощо).

Можна визначити такі конститутивні ознаки віртуального дискурсу:

- цифровий сигнал як канал спілкування;
- віртуальність (спілкування з уявним співрозмовником);
- дистантність, а саме розмежування в просторі та часі;
- опосередкованість (здійснюється за допомогою технічного засобу);
- комбінація різних типів дискурсу;
- специфічна комп'ютерна етика (сукупність принципів і правил поведінки людей, що спілкуються в комп'ютерному середовищі).

У дискурсивному аспекті комп'ютерна комунікація включає розповідь і повідомлення, твердження і міркування, аргументацію і доказ, тобто всю термінологічну атрибутику наукового, ділового та інших стилів мови.

Інтернет-тексти часто являють собою гіпермедійні структури, які об'єднують документи, графіки, малюнки, таблиці, дискретні, безперервні звукові повідомлення, наприклад навчальні відеозаписи або аматорські фільми.

«Комп'ютерна мова» інтернет-комунікацій розглядається як особливий вид дискурсивної практики, в якій інтернет-мислення подібно феномену внутрішнього мовлення. Користувачі Інтернету висловлюють думки у світі особистих інтересів, діють без оглядки на регламент, субординацію, слідує власним інтенціям, їм подобається відчувати прямий вплив на ситуацію. Для Інтернет-користувачів характерні такі риси: масовість поряд із відносною анонімністю, рівність можливостей, психологічна свобода, прагнення до змагання, добровільне об'єднання за інтересами й цінностями, оперативність.

Особливий інтерес у лінгвістів викликають розмовні мережеві жанри, оскільки саме в них відбивається вся своєрідність мови Інтернету.

Так, для мови Інтернету характерні:

- наявність спеціальних піктограм, невербальні засоби спілкування; до них відносяться передусім «смайлики», які передають різні почуття мовця у вигляді тих чи інших забавних малюнків, вживання великої літери, що символізує підвищення голосу тощо;

- наявність нейтральних засобів літературної мови;

- використання нелітературних мовних засобів, що зближує з мовою публіцистики;

- широке поширення скорочень;

- створення неологізмів по продуктивним словотворчим моделям (аффіксація, усічення, інтелектуальне калькування, пряме запозичення без змін);

- поява нових слів під впливом технічного (комп'ютерного) жаргону;

- наявність ономастичної лексики з підвищеною експресією;

- активне використання форм імперативу першої особи однини замість форми ввічливості у другій особі множини;

- тяжіння до аграмматизмів (відхилення від синтаксичних і пунктуаційних норм літературної мови);

- емоційний синтаксис.

Англомовні електронні ресурси відзначаються кількісним превалюванням іменників. Центральну позицію у відмінковій системі текстів такого типу займає загальний відмінок. Така позиція загального відмінку зумовлюється його роллю: ним позначається суб'єкт дії, адресант повідомлення (таким чином формується модель комунікативної ситуації). Щодо особових займенників, то найпоширенішими в англомовному інтернет-дискурсі є займенники "I" (1-ої особи однини) та "we" (1-ої особи множини).

У мережевих текстах часто спостерігаються порушення пунктуаційних правил, а пунктуація в цих текстах досить ситуативна. Нещодавно в інтернет-комунікації були створені особливі аббревіатури, які можуть передавати як скорочені речення, так і слова, вони базуються на принципі транскрибованої передачі інформації.

Для класифікації інтернет-сленгу в англійській мові ми визначили таку класифікацію: аббревіація, усічення, словоскладання, афіксація, еративи, неологізми.

До першої групи «аббревіація» ми відносимо скорочені елементи слів, об'єднаних в одне поєднання:

Abt (about) – близько, про, щодо, і т. д.; *B4 (before)* – до; *Bb (bye-bye)* – пока; *Cmpttr, LOL (laughing out loud)* та інші.

До другої групи «усічення» ми відносимо слова, утворені шляхом скорочення слова: *App (application)* – додаток; *Awk (awkward)* – незручна ситуація; *Bro (brother)* – брат.

Третя група «словоскладання»:

Bodylapse – серія фотографій, знятих у процесі змін тіла, таких як вагітність, зниження ваги і бодібілдинг. За допомогою цих фотографій люди показують свій прогрес.

Netizen (Internet + citizen) – «громадянин/мешканець» Інтернету, активний інтернет-користувач;

Nexterday (next + yesterday) – післязавтра.

Четверта група «афіксація»: *Addy (address)* – адреса; *Homie (homebody)* – свій хлопець/своя дівчина; *Hubby (husband)* – чоловік; *Internetting* – користування Інтернетом.

П'ята група – «еративи», тобто навмисне порушення норми. Сюди ми відносимо граматично неправильні написання слова, які, тим не менш, зрозумілі з першого прочитання. Такі спрощення написання слів є наслідком економії часу.

Іноді вони утворюються в результаті різних помилок, а іноді – навмисно:

Wut – замість *what*; *Dat* – замість *that*; *Luv* – замість *love*; *Bruh, broseph* – замість *brother*; *Cuz* – замість *because*.

Шоста група, «неологізми», включає в себе слова, що позначають нові поняття і предмети:

Anglo-klaxon – так називають гучних англомовних людей, зазвичай американців.

Birth vegan – так називають людину, яка ніколи не їла м'яса. Вегетаріанець з народження.

Duck face – дослівно «качине обличчя», різновид селфі, на якому губи випинаються вперед, нагадуючи качиний дзьоб, у зв'язку з чим вираз обличчя й отримав цю назву.

Таким чином, можна стверджувати, що:

– по-перше, мова Інтернету включає в себе мовні засоби різних функціональних стилів (публіцистичного, розмовного, художнього);

– по-друге, для Інтернет-дискурсу характерні як нейтральні, так і нормативні мовні одиниці;

– по-третє, мову Інтернету неможливо вмістити в межі одного з функціональних стилів, оскільки він являє собою гібридний продукт цих взаємозв'язків, а полістилізм є одним з його основних ознак;

– по-четверте, Інтернет призначений для масового людського спілкування, звідси в мережі розміщується безліч монологічних текстів, які у свою чергу є живими, безпосередніми відгуками на ті чи інші повідомлення та стимулами для наступних. Це, в кінцевому підсумку, призводить до виникнення безперервного віртуального діалогу;

– по-п'яте, в результаті безпосереднього контакту людини і комп'ютера (машини) в адресата створюється враження прямого спілкування, часто більш живого і цікавого, ніж невимушений усний діалог.

Спостереження за поведінкою користувачів в Інтернеті дало можливість виявити сильний вплив анонімності, яка створюється в межах подібного спілкування, у зв'язку з чим віртуальне і реальне «я» можуть бути не ідентичними, а часом сильно відрізнятися один від одного. Часто емоційний характер людини, що виявляється за участю в Інтернет-дискурсі, може відрізнятися від характеру, властивого йому в реальному житті. Це залежить від таких аспектів, як створювана анонімність і безкарність.

Розгляд дискурсу загалом, а інтернет-дискурсу зокрема дало можливість дійти висновку, що інтернет-дискурс існує в межах віртуальної комунікації, яка піддається унікальному впливу технологічних факторів і знаходиться в постійному розвитку.

Вплив даних технологічних факторів може призводити до появи штучних, допоміжних, змішаних соціалізованих мов із тенденцією до міжнародного використання. Ретельне дослідження системи побудови та особливостей подібної мови (*Leet*) дозволяє зробити висновок, що його унікальність до кінця ще не вивчена.

У системі інтернет-комунікації (дискурси користувачів із мереж *Google+*, *Youtube*, *Twitter*, *Twitch*, *Facebook*, а також із чату на ігрових серверах) знаходять своє вираження (з різним ступенем репрезентативності) практично всі відомі в науковій літературі функціональні стилі. Стиль інтернет-дискурсу є гібридом усіх мовних стилів, що стало можливим саме завдяки інформаційному рівню розвитку людської цивілізації.

Характерною рисою спілкування в мережі є те, що цей процес комунікації в Інтернеті впливає на риси того чи іншого стилю мови. Користувачами мережі створюються все нові шляхи для більш короткого, економного і практичного вживання мови в Інтернеті, що призводить до видозміни самої мови і методів її викладу в межах повідомлень у текстовій формі, що дає підставу говорити про наявність віртуальної версії мови.

У віртуальному середовищі можна спостерігати особливо близьке злиття німецької та англійської мов. Це пояснюється тим, що англійська мова є найбільш поширеною мовою в Інтернеті. Крім того, явне незнання того, якою мовою володіє співрозмовник, має наслідком використання насамперед англійської мови як базової точки.

Учасники інтернет-комунікації сприймають середовище спілкування переважно як усну, незважаючи на її фізичну природу і текстові. Комуніканти розглядають лист як своєрідний спосіб передачі усного мовлення, тому образність та емоційна забарвленість висловлювань є однією з особливостей інтернет-дискурсу.

Тенденція до скорочення переданої інформації на лексичному рівні зберігається і в синтаксичному середовищі інтернет-дискурсу. Часто співрозмовники вдаються до використання еліптичних конструкцій. Це дозволяє передавати велику кількість інформації з меншими витратами коштів і зусиль. Характерною рисою синтаксису мови мережі є тенденція до аграматизмів, тобто відхилення від синтаксичних і пунктуаційних норм літературної мови. Аграматизм у чатах проявляється найчастіше в недостатній або невірній розстановці розділових знаків і значно рідше – в неузгодженості, порушенні формально-синтаксичного зв'язку між частинами висловлювання (анаколуф) і різного роду обривах (апозиопезах і прозіопезах).

Інтернет-комунікація характеризується такими рисами:

1) Поліфонічність: спілкування об'єднує в собі величезну кількість різних типів дискурсу;

2) Гіпертекстові й інтерактивні можливості Мережі: вони повністю змінюють або вкрай видозмінюють породження і сприйняття тексту. Наприклад, можливість гіперсилочного апарату дозволяє читачеві не тільки слідувати авторським розгортанням тексту, а і здійснювати власну навігацію.

3) Анонімність і дистантність. Характеристика «анонімності» дає відчуття повної свободи і розкутості, дозволяє розкритися і поділитися своїми потаємними таємницями або бажаннями, запитати ради, а також забезпечує захищеність від зовніш-

нього контролю і загальноприйнятих норм моралі. Можливість варіювати ступінь анонімності в спілкуванні має, як показує практика застосування Інтернету, чималу привабливу силу. Часто приховуються справжнє ім'я, вік і соціальний статус, справжні факти біографії підміняються або доповнюються вигаданими, неадекватним чином подаються відомості про досвід, кваліфікації, компетентності, наявні знання, уміння, навички тощо, замість реальних описуються соціально схвалювані особистісні якості, в тому числі схвалювані лише у вузькому соціумі/ ідіокультурі/андеграунді (напр., кіберпанків, музичних фанатів, гравців у комп'ютерні ігри і т. ін.).

Висновки. В Інтернет-дискурсі функціонують власні жанри, в яких реалізуються як загальні, так й індивідуальні властивості, характерні виключно для даного типу дискурсу.

Лексика Інтернету має риси як письмового, так і усного різновидів мови, зберігає в собі деякі риси технічного жаргону, але також наповнена загальноповсякденною лексикою, формується за принципами освіти неформальної лексики. Це в деякій мірі зумовлено специфікою використання

даної лексики, а також соціокультурними факторами її виникнення і поширення.

Практично повне збереження синтаксичних норм відбувається в Інтернеті лише в разі використання засобом спілкування електронної пошти, а також у разі асинхронного спілкування в соціальних мережах або на форумах. Переважна втрата синтаксичних норм відбувається, як правило, в соціальних мережах, де існує можливість синхронного спілкування, в чатах, а також на ігрових серверах.

Розділові знаки в віртуальному повідомленні беруть участь у створенні додаткової смислової значущості тексту, причому їх кількість відповідає силі емоцій. Стилістична завантаженість різних знаків пунктуації неоднакова.

Інтернет як медіа відображає все інформативне і подієве багатство реальної дійсності. Кожен субдискурс відкритий для користувача і є складною організацією, що постійно розвивається. Завдяки технічним можливостям користувач сам формує інформаційне поле в Інтернеті. На цьому наголошує не тільки різноманітність, багатотемність Мережі, але і її маніпулятивний потенціал.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Деррид Ж. Письмо и различие. М.: Академический проект, 2007. 495 с.
2. Кондрашов П. Е. Компьютерный дискурс: социолингвистический аспект: дисс. ... канд. филол. наук. Киев, 2004. 189 с.
3. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2010. 844 с.
4. Фуко М. Правила промови. К.: Основи, 1994. 406 с.
5. Хабермас Ю. Философский дискурс о модерне. М.: Весь мир. 416 с.
6. Barthes R. Introduction a l'analyse structural des recits. Paris: Communications, 1966. 512 p.
7. Crystal D. Language and the Internet. Cambridge University Press. 2001. 275 p.
8. Greimas A.J. Structural Semantics. University of Nebraska Press, 1984. 325 p.
9. Harris Z. Methods in Structural Linguistics. Baltimore: The Johns Hopkins University Press, 1953. 132 p.
10. Kalinina K. V. Peculiarities of Functioning of Computer Discourse, Horizons of modern linguistics. Lugansk, 2013. Vol. 4, pp. 62–64.
11. Karpa I. B. Functional and Pragmatic Characteristics of Interactive Virtual Communication. (Case Study of Reference Service Yahoo! Answers), Author's thesis. Kherson, 2010. 20 p.
12. Makhachishvili R. K., Dynamics of English Innovative Logosphere of Computer Existence. Author's thesis. Zaporizya, 2013. 490 p.
13. Pecheux M. Analyse automatique du discours. Paris: Dunod, 1969. 416 p.
14. Seriot P. Analyse du discours politique sovétique. Paris: IMSECO. 1985. 238 p.
15. Thimbleby H. Internet, discourse and interaction potential. London: Middlesex University, 2006. 112 p.

REFERENCES

1. Derrid Z. H. Pis'mo i razlichie [Writing and difference]. Moscow: Academic project, 2007. 495 p. [in Russian].
2. Kondrashov P. E. Komp'yuternyj diskurs: sotsiolingvisticheskiy aspekt [Computer discourse: social linguistic aspect]: Candidate's thesis. Kyiv, 2004. 189 s. [in Russian].
3. Selivanova O. O. Lingvistichna entsiklopediya [Linguistic encyclopedia]. Poltava: Dovkillya-K, 2010. 844 s. [in Ukrainian].
4. Fuko M. Pravila promovi [The rules of speech]. Kyiv: Osnovy, 1994. 406 p. [in Ukrainian].
5. Habermas Yu. Filosofskij diskurs o modern [Philosophical discourse about modern]. Moscow: Ves' mir. 416 s. [in Russian].
6. Barthes R. Introduction a l'analyse structural des recits. Paris: Communications, 1966. 512 p.
7. Crystal D. Language and the Internet. Cambridge University Press. 2001. 275 p.
8. Greimas A. J. Structural Semantics. University of Nebraska Press, 1984. 325 p.

9. Harris Z. *Methods in Structural Linguistics*. Baltimore: The Johns Hopkins University Press, 1953. 132 p.
10. Kalinina K. V. *Peculiarities of Functioning of Computer Discourse, Horizons of modern linguistics*. Lugansk, 2013. Vol. 4, pp. 62–64.
11. Karpa I. B. *Functional and Pragmatic Characteristics of Interactive Virtual Communication. (Case Study of Reference Service Yahoo! Answers)*, Author's thesis. Kherson, 2010. 20 p.
12. Makhachishvili R. K., *Dynamics of English Innovative Logosphere of Computer Existence*. Author's thesis. Zaporizhya, 2013. 490 p.
13. Pecheux M. *Alalyse automatique du discours*. Paris: Dunod, 1969. 416 p.
14. Seriot P. *Analyse du discours politique sovetique*. Paris: IMSECO. 1985. 238 p.
15. Thimbleby H. *Internet, discourse and interaction potential*. London: Middlesex University, 2006. 112 p.